

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 26/2025-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného Mgr. Petrom Kupkom, advokátom, Hlavná 23, Trnava, proti postupu Mestského súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. B1-33Exre/63/2019 (predtým Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 33Exre/63/2019) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. B1-33Exre/63/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava III **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. B1-33Exre/63/2019 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie v sume **3 000 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava III **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava III **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **856,75 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. januára 2025 a prijatou na ďalšie konanie uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 26/2025-14 z 28. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-33Exre/63/2019 (predtým okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 33Exre/63/2019). Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov. Zároveň žiada o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 12 000 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal 11. februára 2019 na okresnom súde návrh na zosúladienie údajov v obchodnom registri so skutočným právnym stavom v zmysle § 289 a nasl. Civilného mimosporového poriadku, ktorého predmetom bol výmaz jeho osoby ako konateľa obchodnej spoločnosti spnr ZH, s.r.o., z dôvodu jeho odvolania z tejto funkcie rozhodnutím jediného spoločníka z 25. mája 2016. Okresný súd uznesením z 28. marca 2023 návrh zamietol. Proti uzneseniu podal sťažovateľ 19. apríla 2023 odvolanie, o ktorom nebolo do dňa ústavnej sťažnosti rozhodnuté. Z vlastných zistení ústavného súdu vyplýva, že mestský súd predložil spis Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní 14. januára 2025, teda v deň podania ústavnej sťažnosti.

3. Podstata sťažnostnej argumentácie spočíva v tvrdenom porušení označených práv zbytočnými prietahmi mestského súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľ zrekapituloval doterajší priebeh napadnutého konania, poukázal na jeho celkovú dĺžku a skutočnosť, že svojimi urgenciami žiadal opakovane mestský súd o vybavenie svojho odvolania. Neúmerná dĺžka konania o zosúladienie údajov trvajúca 5 rokov spôsobuje jeho veľkú právnu neistotu týkajúcu sa toho, či je alebo nie je konateľom obchodnej spoločnosti. Podľa sťažovateľa neexistuje žiadna skutočnosť svedčiaca o právnej, resp. skutkovej zložitosti veci, pričom ide o bežnú agendu konajúceho súdu. Sťažovateľ žiadnym úkonom neprispel k existencii zbytočných prietahov v napadnutom konaní, ktoré boli spôsobené výlučne postupom konajúceho súdu. Neprimerané zaťaženie súdnych oddelení nemôže byť ospravedlniteľným dôvodom na prietahy v napadnutom konaní.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

4. Predsedníčka mestského súdu zrekapitulovala priebeh napadnutého konania a, nadväzujúc na to, pripustila, že v konaní sa vyskytli zbytočné prietahy v dôsledku viacerých súvislých období nečinnosti konajúceho súdu, ktorý konal zhruba v dvojročných až trojročných intervaloch. Zároveň konštatovala, že vec bola vybavovaná podľa možností daného oddelenia, a to najmä s prihliadnutím aj na počet iných vecí v danom oddelení. Výšku požadovaného finančného zadosťučinenia považuje za neprimeranú.

5. Vzhľadom na obsah vyjadrenia predsedníčky mestského súdu ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na zaujatie stanoviska k danému vyjadreniu a pristúpil k meritórnemu posúdeniu dôvodnosti ústavnej sťažnosti.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote je založená na nekonaní, resp. neefektívnej činnosti mestského súdu v napadnutom konaní.

7. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

8. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (m. m. II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník (strana sporu) obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

9. Predmetom napadnutého konania je návrh na zosúladenie údajov v obchodnom registri. Z pohľadu kritéria právnej a faktickej zložitosti ide o vec, ktorá tvorí bežnú agendu všeobecných súdov a nemožno ju kvalifikovať ako právne či skutkovo zložitú. Naopak, ide o typ mimosporového konania, na základe ktorého sa zapisuje do obchodného registra údaj o už existujúcom právnom stave a nevyznačuje sa potrebou rozsiahleho dokazovania.

10. Sťažovateľ svojím správaním, resp. charakterom procesných úkonov neovplyvnil dĺžku napadnutého konania.

11. Pri hodnotení postupu mestského súdu ústavný súd už na úvod konštatuje, že nemožno ospravedlniť už samotnú skutočnosť, že napadnuté konanie týkajúce sa zmien údajov v obchodnom registri predstavuje v súčasnosti viac ako 6 rokov bez jeho právoplatného skončenia. Návrh bol doručený okresnému súdu 11. februára 2019, ktorý až 6. septembra 2021, teda po 2 a polročnom období súvislej nečinnosti, vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku. Okresný súd bol v konaní naďalej nečinný až do 28. marca 2023, keď návrh zamietol. Sťažovateľ doručil konajúcemu súdu 20. apríla 2023 odvolanie, pričom mestský súd predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní až 14. januára 2025, teda po viac ako 1 roku a 9 mesiacoch.

12. Predsedníčka mestského súdu vo svojom vyjadrení nepopiera existenciu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, ktorú ospravedlňuje vysokou preťaženosťou súdneho oddelenia, ako aj mestského súdu ako takého. Ústavný súd ustálene zastáva názor, že prietahy v konaní nemožno

ospravedlniť všeobecne známou preťaženosťou sudcov ani množstvom procesných úkonov sudcu. Je totiž vecou štátu, aby organizoval súdnictvo tak, aby princípy súdnictva zakotvené v ústave i dohovore boli rešpektované, a prípadné nedostatky v tomto smere nemôžu ísť na ťarchu občanov, ktorí od súdu právom očakávajú ochranu svojich práv v primeranej dobe. Nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohli len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na tento účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote (m. m. IV. ÚS 337/2018).

13. Pri zohľadnení celkovej dĺžky konania, ktorej podstatná časť bola vyplnená úplnou nečinnosťou mestského súdu, ako aj vzhľadom na jednoduchý predmet napadnutého konania dospel ústavný súd k záveru, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a obsahovo zhodného práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1). Keďže vec ešte nie je právoplatne skončená, uložil ústavný súd mestskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov (výrok 2).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

14. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020). Ústavný súd konštatuje, že v uvedenej veci prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Ústavný súd priznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 3 000 eur, ktoré mu je mestský súd povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. (výrok 3). V prevyšujúcej časti požadovaného finančného zadosťučinenia návrhu nevyhovel (výrok 5).

V.

Trovy konania

15. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 856,75 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie ústavnej sťažnosti) vykonané v roku 2024 podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2024 v sume 343,25 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2024 v sume 13,73 eur (podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Celková suma náhrady trov konania tak predstavuje sumu 713,96 eur, ku ktorej bolo potrebné pripočítať príslušnú daň z pridanej hodnoty, keďže právny zástupca sťažovateľa je subjektom registrovaným pre jej platbu. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo veci náhrady trov konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu.

Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. februára 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu